

Raportul dintre răspunderea civilă delictuală și răspunderea civilă contractuală

Conf. univ. dr. Daniel Ghiță

The relationship between the general civil liability for misdemeanours and the one occurring in the frame of a contract

In modern law, civil liability constitutes a fundamental principle. The totality of the norms through which the practical application of this principle is ruled issues from the institution of liability. Due to its basic principles, but, most of all, due to its juridical functions, civil liability holds a central place within the juridical liability, being recognized as the "common law" in regard to the other forms of juridical liability. As a generally applicable institution, civil liability stood apart from the other liability forms, but yet preserved, at the same time, its asset of being the general regulation for this matter and as well, the complementary addition for the liability from the other branches of law. The possibility, of reunited liabilities might exist as well, yet each of them preserving its autonomy and acting under its specific forms.

Key words: *civil liability, civil misdemeanour, contract, non-execution of obligations*

Cuvinte cheie: *răspundere civilă, delict civil, contract, neexecutarea obligațiilor.*

1.Preliminarii. În raport de izvorul din care se naște obligația de reparare a prejudiciului, în dreptul civil există două forme de răspundere: delictuală și contractuală. Altfel spus, distincția dintre răspunderea delictuală și cea contractuală rezultă din originea obligației care a fost încălcată și a cărei nesocotire determină caracterul ilicit a acțiunii sau inacțiunii¹.

Răspunderea civilă delictuală reprezintă obligația unei persoane de a repara prejudiciul cauzat altuia printr-o faptă ilicită extracontractuală sau, după caz, prejudiciul pentru care este chemată prin lege să răspundă². Prin urmare, răspunderea civilă delictuală sau extracontractuală este declanșată ca urmare a cauzării unui prejudiciu printr-un fapt ilicit, în afara existenței oricărei legături juridice preexistente între autor și persoana prejudiciată³. Atunci când obligația de reparare a prejudiciului este urmarea nerespectării sau a încălcării unor obligații asumate în prealabil, printr-un contract, răspunderea ce se va declanșa va fi contractuală.

¹ A se vedea M. B. Cantacuzino, *Elementele dreptului civil*, Editura ALL, 1998, p. 442.

² A se vedea L. Pop, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Tratat, ed. a II-a, Editura Fundației "Chemarea", Iași, 1998,, p. 171.

³ A se vedea Fr. Deak, *Curs de drept civil - Teoria generală a obligațiilor*, București, 1960; I. Albu, V. Ursa, *Răspunderea civilă pentru daune morale*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979, p. 27.

Răspunderea civilă contractuală are în conținutul său îndatorirea debitorului unei obligații născută dintr-un contract, de a repara prejudiciul cauzat creditorului său prin faptul neexecutării *lato sensu* a prestației datorate. Prin această neexecutare *lato sensu* a obligației s-a înțeles atât executarea cu întârziere, cât și executarea necorespunzătoare ori neexecutarea propriu-zisă, totală sau parțială⁴.

Cu deosebit interes a fost privită și problema răspunderii precontractuale, mai ales odată cu dezvoltarea teoriilor privitoare la antecontract, ca un concept juridic de sine stătător. Acestei modalități de răspundere îi sunt aplicabile, după împrejurări, fie regulile răspunderii contractuale, fie regulile răspunderii delictuale, fie regulile abuzului de drept⁵.

Răspunderea contractuală se poate diferenția după natura patrimonială sau nepatrimonială a prejudiciilor, împărțire care corespunde diviziunii drepturilor subiective civile în patrimoniale și nepatrimoniale. Deși foarte logică, această diferențiere nu a fost considerată importantă până nu a apărut problema reparării prejudiciilor contractuale nepatrimoniale. Prin urmare, se poate concluziona că, deși aparent unitară, răspunderea civilă contractuală prezintă deosebiri și produce efecte specifice atunci când, este vorba de prejudicii patrimoniale sau nepatrimoniale.

Dominate de ideea fundamentală a reparării unui prejudiciu, între cele două forme ale răspunderii civile nu există deosebiri de esență, fundamentale⁶.

Răspunderea civilă este unitară, neputându-se vorbi, decât pe plan teoretic, de unele diferențieri de regim juridic, așa cum Codul civil reglementează distinct cele două răspunderi: în art. 998-1003, răspunderea delictuală, iar în art. 1081-1092, răspunderea pentru neexecutarea obligațiilor contractuale prin obligarea debitorului la plata de daune-interese. Dacă însă, în locul unei examinări teoretice a celor două forme ale răspunderii civile s-ar încerca o clarificare a problemei diferențierii lor pe baza dispozițiilor legale și a necesităților practice, controversata chestiune a dualității răspunderii civile își pierde din importanță. Totuși, chiar și pe plan practic apare, uneori, ca importantă punerea în evidență a unor deosebiri între cele două forme ale răspunderii, deosebiri care produc consecințe juridice importante.

În ceea ce privește raportul dintre răspunderea delictuală și răspunderea contractuală, este unanim recunoscut că prima reprezintă dreptul comun al răspunderii civile, pe când cea de a doua este o răspundere cu caracter derogator, special. Astfel, ori de câte ori în dreptul civil nu suntem în prezența răspunderii contractuale, vor fi aplicabile regulile privitoare la răspunderea civilă delictuală⁷.

⁴ A se vedea, L. Pop, *op. cit.*, p. 171.

⁵ A se vedea I. Albu, *Drept civil. Introducere în studiul obligațiilor*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984, p. 238-241.

⁶ A se vedea C. Stătescu, C. Bîrsan, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura ALL, București, 1994, p. 122; L. Pop, *op. cit.*, p. 171; I. Albu, *op. cit.*, p. 236; I. M. Anghel, Fr. Deak, M. F. Popa, *Răspunderea civilă*, Editura Științifică, București, 1970, p. 290 și urm.

⁷ A se vedea M. Eliescu, *Răspunderea civilă delictuală*, Editura Academiei, București, 1972, p. 61-62; I. M. Anghel, Fr. Deak, M. F. Popa, *op. cit.*, p. 39; I. Albu, *op. cit.*, p. 236.

2. Deosebiri. Atât răspunderea civilă delictuală, cât și cea contractuală, iau naștere ca urmare a încălcării unei obligații, aducându-se atingere unui drept subiectiv al unei persoane.

O primă deosebire o constituie faptul că în cazul răspunderii delictuale, obligația încălcată este o obligație legală, generală, ce revine tuturor subiectelor de drept, de a nu vătămă drepturile altuia prin fapte ilicite, pe când, în cazul răspunderii contractuale, obligația încălcată este o obligație stabilită printr-un contract preexistent, deci o obligație concretă. Condiția care se cere este ca acel contract să fie valabil încheiat.

Răspunderea ce se declanșează în legătură cu un contract care a fost desființat, fiind nul sau anulabil, precum și, de regulă, răspunderea precontractuală intră în cadrul răspunderii delictuale. De asemenea, răspunderea contractuală poate fi invocată numai de către părțile contractante, având în vedere principiul relativității efectelor contractului, pe când terții se raportează la contract ca la un fapt juridic, pentru acoperirea eventualelor prejudicii suferite putând apela la răspunderea delictuală.

Alte diferențieri între răspunderea delictuală și cea contractuală privesc unele condiții ale răspunderii, referitoare la capacitatea celui responsabil, la punerea în întârziere și la convențiile de nerăspundere.

Capacitatea delictuală nu coincide cu capacitatea de exercițiu în materie contractuală, prima nefiind legată de o vârstă anume, ci se angajează dacă autorul faptei ilicite a acționat cu discernământ. Pentru persoanele care au împlinit vârsta de 14 ani, se instituie o prezumție de discernământ, nefiind necesară dovedirea existenței acestuia. Numai pentru exonerarea de răspundere trebuie dovedită lipsa discernământului. Sub vârsta de 14 ani prezumția este de lipsă a discernământului, fiind necesară dovada existenței sale pentru angajarea răspunderii.

În cazul răspunderii delictuale, autorul faptei ilicite este de drept pus în întârziere, *dies interpellat pro homine*. Însă, pentru a se angaja răspunderea contractuală este necesar ca partea care nu și-a executat obligația contractuală să fi fost pusă în întârziere, în formele prevăzute de lege, aceasta neoperând de drept, *dies non interpellat pro homine*.

În legătură cu punerea în întârziere și modul în care acționează unele mijloace de constrângere a debitorului la executarea obligației, cum ar fi daunele cominatorii, se impune o analiză în ceea ce privește momentul de la care debitorul poate fi obligat la plata de daune cominatorii.

Convențiile de nerăspundere încheiate anterioare săvârșirii faptei ilicite sunt, în principiu, nule în cazul răspunderii delictuale, pe când în cazul răspunderii contractuale, cu anumite limite, acestea sunt admisibile.

Întinderea reparației este mai mare la răspunderea delictuală decât la cea contractuală, fiind integrală, atât pentru prejudiciile previzibile, cât și pentru cele neprevizibile. Cu alte cuvinte, în ambele cazuri se răspunde atât pentru prejudiciul efectiv - *damnum emergens*, cât și pentru foleasele nerealizate - *lucrum cessans*, însă, dacă debitorul contractual răspunde numai pentru prejudiciul cauzat, care a fost prevăzut ori era previzibil la momentul încheierii contractului, pe plan delictual răspunderea este integrală. În materia răspunderii contractuale se poate

răspunde de asemenea integral numai dacă prejudiciul provine dintr-o culpă gravă, asimilată dolului (art. 1085 Cod civil).

Atunci când prejudiciul ce trebuie reparat, îndeosebi cel nepatrimonial, presupune o obligație de a face și aceasta este adusă la îndeplinire printr-un mijloc de constrângere cum ar fi daunele cominatorii, trebuie cunoscută întinderea reparației, atât pe plan delictual, cât și în materie contractuală, întrucât și aici putem vorbi de o răspundere contractuală pentru prejudicii nepatrimoniale.

De asemenea, o problemă importantă este aceea a aplicării unor mijloace de constrângere, când se angajează răspunderea civilă a mai multor debitori. Aici trebuie precizat că răspunderea delictuală are un caracter solidar (art. 1003 Cod civil), astfel încât și mijloacele de constrângere pot acționa asupra tuturor codebitorilor solidari. Este necesar însă pentru a fi în prezența solidarității pasive, ca prejudiciul produs să fie rezultatul unui singur fapt prejudiciabil, săvârșit de mai multe persoane care au acționat într-o unică rezoluție delictuală⁸.

În materie contractuală, în cazul în care există mai mulți debitori, solidaritatea nu operează, cu excepția situațiilor în care este prevăzută expres prin lege sau rezultă din contract (art.1041 Cod civil).

O altă deosebire apare pe planul sarcinii probei culpei și al consecințelor culpei.

În materie contractuală, creditorul unei obligații trebuie să dovedească numai existența contractului și faptul că acea obligație nu a fost executată, culpa debitorului fiind prezumată pe baza acestor dovezi (art. 1082 Cod civil).

În materia răspunderii delictuale, ca regulă generală, culpa autorului faptei ilicite prejudiciabile trebuie să fie dovedită de către persoana prejudiciabilă, existând însă și cazuri de excepție în care culpa este prezumată⁹.

3. Problema cumulului celor două răspunderi. Critici. Majoritatea literaturii juridice consideră că denumirea de cumul al răspunderilor este improprie, aproape toți autorii, precum și practica judiciară analizând, de fapt, posibilitatea opțiunii între acțiunea contractuală și cea delictuală¹⁰.

Aceasta reprezintă principala problemă care a generat discuții, restul controverselor cu privire la așa-zisul cumul al celor două posibilități, fiind rezolvate în teorie și în practica judiciară. Astfel, sub nici o formă, nu există posibilitatea pentru persoana prejudiciată de a primi două despăgubiri, în temeiul celor două forme de răspundere, despăgubiri care cumulate să depășească cuantumul prejudiciului suferit. De asemenea, nu este posibilă combinarea regulilor aplicabile răspunderii delictuale, cu cele aplicabile răspunderii contractuale, în cadrul unei acțiuni mixte, după cum nu este posibil nici să se apeleze, în subsidiar, la acțiunea delictuală, după ce a fost utilizată acțiunea contractuală prin care au fost obținute despăgubiri.

⁸ Aceste precizări au fost făcute în practica judiciară, în acest sens, C.S.J., sect. pen., dec. nr. 4/1993, în Dreptul nr. 9/1993, p. 80.

⁹ Pentru dezvoltări privind diferențierile dintre răspunderea civilă delictuală și cea contractuală, a se vedea, C. Stătescu, C. Bîrsan, *op. cit.*, p. 123-125; I. M. Anghel, Fr. Deak, M. F. Popa, *op. cit.*, p. 38-40; L. Pop, *op. cit.*, p. 332-334.

¹⁰ A se vedea, C. Stătescu, C. Bîrsan, *op. cit.*, p. 126; I. Albu, *op. cit.*, p. 237.

Cu privire la problema opțiunii între acțiunea contractuală și cea delictuală, în practica judiciară s-a conturat regula că, în cazul în care între părți a existat un contract, din a cărui neexecutare au rezultat prejudicii, nu este posibil să se apeleze la răspunderea delictuală, singura cale posibilă fiind angajarea răspunderii contractuale¹¹.

De la această regulă a neadmiterii opțiunii între cele două acțiuni, cea mai importantă excepție admisă în practica judiciară este situația în care neexecutarea contractului reprezintă, în același timp, și o infracțiune. În acest caz opțiunea este permisă, persoana prejudiciată putând alege între acțiunea civilă delictuală sau acțiunea civilă contractuală. Mai mult, dacă persoana prejudiciată a înțeles să alăture acțiunea civilă acțiunii penale, atunci cu privire la soluționarea laturii civile se vor aplica regulile răspunderii civile delictuale și nu contractuale (art.14 alin.2 Cod procedură penală).

Similar cu situația în care persoana vătămată printr-un delict civil care constituie și infracțiune (neexistând raporturi contractuale), alege irevocabil calea civilă sau calea acțiunii penale, și în dreptul civil, de îndată ce s-a optat pentru una din cele două căi, respectiv acțiunea delictuală ori acțiunea contractuală, nu mai este posibil a se urma cealaltă cale conform regulii *electa una via non datur recursus ad alteram*.

De asemenea, își găsește aplicabilitate și autoritatea de lucru judecat, chiar dacă aparent nu există identitate de cauză - delictul civil respectiv contractul. În realitate, identitatea de cauză juridică există, răspunderea civilă fiind angajată pe baza comiterii aceleiași fapte ilicite, care constituie și infracțiune, prin care s-au încălcat obligațiile din contract¹².

Pe lângă aceste tendințe conturate în teorie și în practica judiciară, cu privire la posibilitatea opțiunii între răspunderea delictuală și cea contractuală, au fost exprimate opinii în sensul admiterii cu mai puțină strictețe a acesteia¹³.

4. Dualitatea și unitatea răspunderii civile. Între cele două forme ale răspunderii civile nu există deosebiri de esență, însă ele nici nu se suprapun, existând unele deosebiri. Pornind de la aceste aspecte, în literatura juridică s-a pus problema dacă cele două forme de răspundere civilă pot fi considerate ca alcătuind o singură instituție juridică sau, dimpotrivă, trebuie considerate a fi două feluri de răspundere esențial deosebite.

Astfel, s-au conturat două teorii: teoria dualității culpelor și teoria unității culpelor.

Adepții teoriei dualității culpelor sau a dualității răspunderii civile susțin că între răspunderea contractuală și cea delictuală există deosebiri esențiale, începând cu faptul că originea răspunderii contractuale se găsește în contract, pe

¹¹ Plenul T.S., dec. înder. nr. 11 din 5 august 1965, în C.D. 1965, p. 37, citată de C. Stătescu, op. cit., p. 126, nota nr. 2.

¹² Pentru dezvoltări, a se vedea, C. Stătescu, C. Bîrsan, op. cit., p. 126-132; M. Eliescu, op. cit., p. 71 și urm; L. Pop, op.cit., p. 334-338.

¹³ A se vedea C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu, *Tratat de drept civil român*, vol.II, Editura ALL, București, 1998, p. 471-472; I. M. Anghel, Fr. Deak, M. F. Popa, op. cit., p. 47.

când originea răspunderii delictuale se află în lege, ca expresie a puterii publice¹⁴. Argumentarea continuă prin sublinierea diferențelor pe care le-am prezentat mai sus.

Teza dualității este cea mai veche, fiind teza clasică, unii autori susținând chiar că termenul de "răspundere" ar trebui atribuit doar răspunderii delictuale, iar pentru a desemna răspunderea contractuală ar fi mai potrivit termenul de "garanție"¹⁵. Această teorie exagerează deosebirea dintre răspunderea delictuală și cea contractuală, dându-se relevanță prea mare unor deosebiri care nu sunt de esență, ci doar antrenează unele consecințe juridice practice. Spre deosebire de această teorie, promotorii teoriei unității culpelor sau a unității răspunderii civile, consideră că între cele două forme de răspundere civilă nu există deosebiri esențiale.

Încă de la începutul secolului, unii autori francezi au văzut o similitudine aproape perfectă între cele două forme ale răspunderii civile, proclamând unitatea acesteia, bazată pe aceeași natură a culpei, indiferent dacă este vorba de violarea unei obligații sau rezultă dintr-un contract sau a unei obligații legale¹⁶. Mai mult, în cadrul acestei teorii, făcându-se un paralelism între răspunderea contractuală și cea delictuală, se arată că există o obligație preexistentă, atât în cazul răspunderii contractuale, cât și în cazul răspunderii delictuale și anume, în ultimul caz, o obligație stabilită prin lege, de a nu face. Singura deosebire ar fi că obligația preexistentă încălcată are într-un caz un caracter convențional, iar în celălalt un caracter legal. Această diferență nu este considerată importantă, ajungându-se chiar până la a nega expresia "răspundere contractuală" și la a considera că răspunderea este "necesarmente delictuală"¹⁷. Considerând culpa ca însemnând o violare a unei obligații preexistente, nu mai este necesar a se diferenția între violarea unei obligații născute dintr-un contract și încălcarea unei obligații legale. Astfel, în cazul neexecutării contractului ar urma să se aplice dispozițiile răspunderii delictuale (art.998 Cod civil, corespunzător art. 1382 Cod civil francez), deoarece obligația contractuală inițială a fost înlocuită cu o obligație care se naște ca urmare a neexecutării primeia. Această a doua obligație ia naștere în baza art. 998 și urm. Cod civil.

Celelalte deosebiri dintre cele două forme ale răspunderii civile, pe care le-am prezentat, nu sunt considerate a fi importante. Oricum, ideea de bază a acestei teorii este că, în realitate, ambele categorii de răspundere, delictuală și contractuală, urmăresc repararea prejudiciului cauzat.

¹⁴ A se vedea A. Benabent, *Droit civil. Les obligations*, 5-e édition, Montchrestien, Paris, 1995, p. 257-258; de asemenea, autorii citați de I. M. Anghel, Fr. Deak, M. F. Popa, *op. cit.*, p. 283, nota nr. 2

¹⁵ I. M. Anghel, Fr. Deak, M. F. Popa, *op. cit.*, p. 34.

¹⁶ A se vedea M. Planiol, *Traité élémentaire de droit civil*, sixième édition, tome deuxième, Paris, Librairie générale de droit et de jurisprudence, 1912, p. 290-292; M. Planiol, G. Ripert, *Traité pratique de droit civil français*, Paris, Librairie générale de droit et de jurisprudence, tome VII, 1931, p. 320-321.

¹⁷ I. M. Anghel, Fr. Deak, M. F. Popa, *op. cit.*, p. 35; de asemenea, pentru dezvoltări, idem, p. 286-290.

În doctrina juridică contemporană este susținută teoria unității răspunderii civile, apreciindu-se însă, că cele două forme ale sale nu trebuie considerate identice. Deosebiriile dintre ele, deși nu sunt fundamentale și nu le transformă în două instituții distincte, prezintă importanță practică.

5. Argument în sprijinul unității răspunderii civile. Corelări și propuneri. Separarea celor două forme ale răspunderii civile se face pornindu-se de la faptul că încălcarea unei obligații anterior asumate nu reprezintă o condiție comună pentru ambele. Cu toate acestea, așa cum am subliniat pe scurt, dintr-o analiză mai amănunțită reiese că, în ambele forme, răspunderea intervine pentru încălcarea unei obligații preexistente¹⁸. Astfel, în cazul răspunderii delictuale obligația de a repara prejudiciul nu poate exista independent de existența unei obligații generale, de a nu săvârși fapte ilicite prejudiciabile. Dispoziția legală impune ca persoana care produce altuia un prejudiciu să îl repare, instituind astfel o obligație generală, preexistentă. Este adevărat că, aparent, nu se creează nici un raport juridic, dacă nu s-a produs un prejudiciu și nici nu există obligația de reparare a prejudiciului, însă, obligația de a nu săvârși fapte ilicite cauzatoare de prejudicii preexistă. Mai mult, se poate afirma că și înainte de a se comite o faptă ilicită cauzatoare de prejudicii care dă naștere la un raport juridic de conflict, există un raport juridic în baza dispoziției legale generale, raport pe care putem să îl numim de conformare și care are în conținutul său obligația generală de a nu săvârși fapte ilicite cauzatoare de prejudicii, deci o obligație negativă de a nu face. Cealaltă obligație este pozitivă.

Pe planul răspunderii contractuale este evident că avem de a face cu o obligație preexistentă, rezultată din contract. Însă, dacă această obligație primitivă nu este executată sau este executată necorespunzător, din culpa debitorului, și ea creează un prejudiciu, ia naștere obligația de reparare a acestui prejudiciu, angajându-se răspunderea contractuală.

Partizanii diferențierii nete între răspunderea delictuală și cea contractuală consideră această obligație de reparare a prejudiciului care declanșează răspunderea, ca un simplu efect, o simplă consecință a obligației primare, rezultată din contract și neexecutată sau executată necorespunzător.

În realitate, această obligație de a repara prejudiciul rezultat din neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a contractului este distinctă de obligația rezultată din contract, despre a cărei neexecutare sau executare defectuoasă este vorba. Așa privite lucrurile, dispăre diferențierea majoră care se făcea între răspunderea contractuală și cea delictuală.

În ambele cazuri de răspundere, obligația de a repara prejudiciul se naște ca rezultat al săvârșirii unui fapt ilicit prejudiciabil, care în cazul răspunderii delictuale este fapta ilicită în general, delictul civil, iar în cazul răspunderii contractuale este tocmai faptul neexecutării sau al executării necorespunzătoare a obligației asumate prin contract. Apare astfel un izvor de obligații distinct de contract și anume, actul încălcării obligației contractuale.

¹⁸ A se vedea I. M. Anghel, Fr. Deak, M. F. Popa, *op. cit.*, p. 290-293.

Fără a numi răspunderea declanșată ca urmare a neexecutării obligației asumate prin contract, delictuală, așa cum fac unii adepți ai teoriei unității răspunderii, considerăm, totuși, că pe acest plan, și din momentul săvârșirii delictului civil sau al neexecutării obligației din contract, cele două forme de răspundere sunt aproape identice, fără deosebiri de esență.

Prin prisma acestor considerente s-ar putea concepe, în viitor, o reglementare unitară a răspunderii civile, eventual, cu precizarea specificului în care acționează, pe cele două planuri - delictual și contractual - și a deosebirilor caracteristice.

Aceste aspecte privite în acest fel ar putea duce și la modificarea viziunii din Codul civil, care prin efect al obligațiilor vede atât executarea directă, în natură (voluntară sau silită), cât și executarea indirectă, prin echivalent, adică repararea prejudiciului cauzat prin neexecutare prin plata unor daune-interese, pe baza angajării răspunderii civile contractuale.

Acest mod de a privi problema înseamnă tocmai că se consideră obligația de a repara prejudiciul cauzat prin neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligației din contract ca o prelungire a acesteia din urmă și nu o obligație distinctă. Obligația de reparare a prejudiciului, adică executarea prin echivalent, este o consecință legală a obligației primare născută din contract. Altfel spus, în abordarea clasică, efectele obligațiilor cuprindeau nu numai efectul principal al acestora, cât și efecte accesorii, adică tocmai posibilitatea executării prin daune - interese.

Pe baza celor arătate mai sus, s-ar delimita efectul obligațiilor de situațiile în care se angajează răspunderea civilă. Astfel, efectul obligațiilor va însemna dreptul creditorului de a obține executarea directă a obligației, în natura sa specifică (executare voluntară sau silită), pe când executarea prin echivalent va fi efectul angajării răspunderii. Din momentul în care nu s-a executat sau s-a executat necorespunzător obligația, ieșim de pe planul efectelor propriu-zise ale obligațiilor și intrăm pe planul răspunderii civile.

Prin urmare se contrazice concepția tradițională care vede în răspunderea civilă un efect al obligațiilor¹⁹. De altfel, sunt autori care tratează, în materia obligațiilor, distinct răspunderea civilă contractuală de efectele obligațiilor, părăsindu-se în acest fel viziunea Codului Civil²⁰. Se poate merge mai departe, considerând că, dacă pe baza declanșării răspunderii civile ca urmare a neexecutării defectuoase se naște obligația de dezdăunare, nu se mai poate vorbi de o executare propriu-zisă atunci când aceasta se face prin echivalent. Practic, nu mai este o executare a obligațiilor, ci o înlocuire a acestei executări prin plata de daune - interese.

¹⁹ Idem, p. 293.

²⁰ A se vedea L. Pop, *op. cit.*